

Şirketler ara zam mesaisinde

Yüksek enflasyon ortamında 'gelenekselleşen' asgari ücrete ara zam, reel sektörde temmuz ayının en önemli gündemi oldu. Yüzde 34'lük asgari ücret artışından sonra, işlerin halen canlı seyrettiği bazı sektörlerde ve firmalarda ara kademe zam oranlarının en az yüzde 25 olması bekleniyor.

Başta hazır giyim ve tekstil olmak üzere ihracatın yavaşladığı emek yoğun sektörlerde ise beyaz yakalıya yapılacak zamların yüzde 20'yi geçemeyeceği belirtiliyor. İşverenler, personel maliyetinin daha yönetilebilir olması adına gelir vergisi dilimlerinin bir an önce güncellenmesini istiyor.

MERVEYİĞİTÇAN / İSTANBUL

Asgari ücret zammı ile bayram tatiline giren reel sektörde, bayram sonrası en önemli mesai ara kademelere yapılacak ücret artışı oldu. Çalışan sayısı görece fazla olmayan KOBİ'ler ile işlerin halen hareketli devam ettiği sektörlerde zam oranının yüzde 25-30 bandında olacağı belirtilirken, özellikle tekstil ve konfeksiyon gibi "iş kaçıran" ve kapasite kısıtlı sektörlerde ara kademe en fazla yüzde 20 zam yapılacağı belirtiliyor. İşleri yavaşlayan sektörlerde ve işletme sermayesi sorunu yaşayan firmalarda istihdam azaltmanın kaçınılmaz olduğu dile getirilirken, çalışanı kaybetmek istemediği için yüksek oranlı artışı planlayan firmaların da 1 Temmuz itibarıyla nihai ürün fiyatlarına zam yaparak maliyetleri tutturmaya çalışacağı öğrenildi. İşçilik maliyetlerinin altından kalkabilmek adına iş dünyasının ortak talebi ise gelir vergisi dilimlerinin bir an önce yükseltilmesi...

Avgadç: Vergi dilimleri yeniden düzenlenmeli

Gelir vergisi dilimlerinin güncellenmesi konusunu sık sık gündeme taşıyan İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avgadç, ücretlerin gelir vergisi dilimlerinin, asgari ücret artışı ve son 5 yılda yaşanan kayıplar dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi gerektiğini söyledi. Çalışanların gelirlerinin bu şekilde korunmuş olacağına dikkat çeken Avgadç, "Ayrıca diğer iki önemli konu; kıdem tazminatı ve sigorta üst limitliyle ilgili düzenlemelerin yapılması. Hem kıdem tazminatı hem de sigorta üst limitliyle ilgili bir tabanımız var. Her ikisi de işverenler üzerinden çalışanlara ciddi külfet getiriyor. Söz gelimi, SGK üst sınırı, asgari ücretin 5 katı uygulanıyordu. Bu oranı kademe olarak 7,5 kata yükseltmek 75 bin lira olarak uygulanıyordu. İş dünyası olarak, SGK üst limit çarpanının evvelki oranlara çekilmesini bekliyoruz" ifadelerini kullandı.

Eroğlu: Ücret politikası oluşturmak zorlaştı

TOBB Plastik, Kauçuk ve Kompozit Sektör Meclisi Başkanı Yavuz Eroğlu, fiyat istikrarının genel anlamda kaybolduğu dönemde ücret politikasını oluşturmanın da şirketler için "inanılmaz zor" olduğunu vurguladı. Ücret politikası belirlenirken konunun birkaç boyutuna dikkat çeken Eroğlu, "Bu işi bir tarafı çalışan memnuniyeti, diğer tarafı ise maliyetler... İş dünyasını etkileyen ana konu emek gücü piyasasındaki arz ile üretim tarafındaki talep. Birçok firma personel bulmakta zorlanıyor. Yurt içi üretimde ise sıklıkla politikalar sonucunda bir daralma bekliyoruz. Ama bu daralma hemen bugün olmayacak, kademe geçiş sinyali veriliyor. Dolayısıyla emek arzının talebi karşılamadığı bir dönemdeyiz. İşveren de çalışanı bu şartlarda mutlu edip elinde tutacak politikalar gütmeli. Asgari ücret zammı gibi yüksek bir oranı ara kademelere yapılması yüksek ihtimal görünüyor. Görüntü en az yüzde

TÜRMOB Genel Başkanı Emre Kartaloğlu: Vergi dilimi enflasyonla eş zamanlı artırılmalı

"193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre ücret gelirleri; gerçek ücretler ve diğer ücretler olmak üzere iki şekilde değerlendirilmektedir. Gerçek usulde elde edilen ücret gelirlerinin vergilendirilmesi tevkifat usulü ve/veya yıllık beyanname verilmesi yöntemiyle yapılmaktadır. İşverenler tarafından çalışanlara yapılan ücret ödemeleri genel olarak tevkifat suretiyle vergilendirilmekte olup ücret üzerinden, yapılan gelir vergisi tevkifatı işverenler tarafından muhtasar ve prim hizmet beyanname ile beyan edilme suretiyle ödenmektedir. Bu anlamda ülkemizde ücret üzerinden alınan vergilerin çok büyük bir kısmı tevkifat/kaynakta vergi kesintisi yöntemiyle alınırken kalan kısmında, ücret geliri 1.900.000 TL yi aşan mükelleflerin yıllık beyanname vermeleri suretiyle vergilendirme yapılmaktadır. Son dönemlerde özellikle kur artışları ve küresel ekonomide yaşanan olumsuzluklar nedeniyle ülkemizde fiyatlar genel seviyesinin artış seyri olduğu görülmektedir. Bu enflasyon ortamında, özellikle asgari ücrete yapılan ara zamlar ile kamu çalışanlarına yönelik verilen seçim vaatlerinin de etkisiyle çalışanların ücretlerinde de artış yapılması zorunluluk

halini almıştır. Ücretlerde sürekli artışlar yaşanırken, Gelir Vergisi Kanununun 103. Maddesindeki ücret gelirlerinin vergilendirilmesi esas teşkil eden vergi dilimlerinin, enflasyondaki yükselişe eş zamanlı artırılmamasından dolayı çalışanlar daha yüksek vergi ödemek zorunda kalmaktadır. Bu durum diğer taraftan ücretler üzerinden vergi kesintisi yapmak zorunda olan işverenlerin maliyetlerinde de sürekli bir artışa neden olmaktadır. Her ne kadar asgari ücret üzerinden bir vergi alınmasa da asgari ücret üzerinde ücret geliri elde eden çalışanlar ve bunların işverenleri açısından bu olumsuzluklar devam etmektedir. Söz konusu olumsuzlukların giderilmesi amacıyla olarak gelir vergi tarifesinde yer alan dilimlerin artırılması önem arz etmektedir. Bu durumda hem çalışanlar üst gelir dilimlerinden daha geç vergilendirilecek hem de işverenler üzerinde oluşan maliyetlerin daha makul ve katlanabilir seviyelerde kalacağı kanaatindeyiz. Bu sebeplerden dolayı gelir vergisi kanununda yapılacak bir değişiklik ile vergilendirme esas gelir dilimlerini artıracak bir yasal değişikliğin acilen yapılması ve bu konuda kalıcı bir çözüm getirilecek diğer mekanizmaların hayata geçirilmesi yerinde olacaktır."

25 gbl... Ara kademeler de iyi bir artış olacaktır" ifadelerini kullandı. Bugünkü şartlar altında bir ücret ayarlaması yapılırken, vergi dilimlerinin de güncellenmesi gerektiğine değinen Eroğlu, "Bu sürekliliğin olmaması, ancak kademe bir geçiş sürecinde ise bu buna kamunun da destek vermesi anlamlı olacaktır" diye konuştu.

Mobilyacılar yüksek oranlı zam hazırlığında

İstanbul Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği Başkanı Erkan Özkan da mobilya sektöründe firmaların asgari ücret zammına yakın bir seviyede ücret artışı yapma hazırlığında olduğunu söyledi. Sektörde asgari ücretle çalışan sayısının çok az olduğunu kaydeden Özkan, "Ancak asgari ücrete yapılan zam oranında diğer çalışanlara da bir artış yapmak gerekiyor. Bu da sanayicinin ve ihracatçının sırtına ciddi bir yük getiriyor. Bu noktada vergi dilimlerinin yükseltilmesini istiyoruz. Çünkü sektör asgari ücretli çalıştırmıyor ki mevcut vergi dilimleri ile

mutlu olsun" şeklinde konuştu.

Önel: Çalışanını kaybetmek istemeyen ürün fiyatlarını artırdı

Gıda sektöründe faaliyetlerde bulunan İstanbul Tüccarlar Kulübü Başkanı İlker Önel, genel gözleminin işlerin halen canlı olduğu ve çalışan sayısı düşük olan KOBİ'lerin ara kademelere yüzde 25-30 oranında bir ücret artışı hazırlığında olduğunu söyledi. Çalışan sayısı fazla olanlarda ise yüzde 15-20 seviyesinde oranların konuşulduğunu kaydeden Önel, eleman sıkıntısı yaşayan firmalarda yüzde 25'in altında bir zam olmayacağını dile getirdi. Çalışanını kaybetmek istemeyen firmaların yapacağı ücret artışları sonrası nihai ürün fiyatlarında artış yapmasının kaçınılmaz olduğunu vurgulayan Önel, "Asgari ücret artışından bu yana işveren tarafı pozisyon alıyor. 1 Temmuz itibarıyla ürün fiyatlarında yeni geçişler oldu. Herkes müşterilerini arayıp haberdar ediyor. İşletmelerin maliyetleri artıyor. Sektörde işlenmiş ve işlenmemiş mamulde bir enflasyon baskısı olacaktır" dedi.

Canpolat: İki ayda vergi dilimi aşıyor

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Üyesi ve Türkiye Tekstil Terbiye Sanayicileri Derneği Başkanı Vehbi Canpolat, sektörde asgari ücreti sayısının çok düşük olduğunu, ancak her asgari ücret düzenlemesinde çalışanların da aynı oranda zam istediğini dile getirdi. Her kademe o oranda zam yapmanın mümkün olmadığını işaret eden Canpolat, "Az oranda zam yapıldığına da bu kez ücretler arasında fark azalıyor. Maalesef böyle bir dengesi oluştu. Ancak bu çok önemli bir problem ve taşınabilir bir yük değil. Türkiye'de iş gücü ucuz olmasın ama bu kadar yüksek maliyetler de kaldırılabilir değil" diye konuştu.

Vergi dilimlerinin bir an önce düzenlenmesi gerektiğine işaret eden Canpolat, "Vergi dilimleri bizim için yeni bir sorun değil ama bugün güncellenmesi çok daha önemli hale geldi. Eskiden 6 ayda dolan dilim, şimdi iki ayda aşıyor" diye konuştu. Artan işçilik maliyetleri nedeniyle işten çıkarılmaları artabileceğine dikkat çeken Canpolat, "Yunanistan'dan bundan 15 yıl önce ciddi sayıda emek makinesi ve boyahane vardı. Bugün bir tane bile emek makinesi bulamazsınız. Eğer biz de bu maliyetlerle gidersek sonuç aynı olabilir" değerlendirmesini yaptı.

Fayat: Beyaz yakalının zam oranı yüzde 20'yi geçmez

Asgari ücret artışından en fazla etkilenen sektörlerin başında hazır giyim geliyor. TOBB Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektör Meclisi Başkanı Şeref Fayat, hazır giyim sektörünün kurun baskılanması nedeniyle sezonun Uzakdoğulu rakiplerine kaybettiğini hatırlatarak şunları söyledi:

"Bu nedenle sektörün elinde iş yok. Hatta asgari ücret artışından sonra istihdam azaltılar oldu, olmaya da devam edecektir. Önümüzdeki yılın kiş siparişlerini kaçırmışken, bu asgari ücret maliyet artışlarıyla istihdamı korumak, hatta beyaz yakalıya bu oranlarda artış yapmak mümkün değil. Çünkü sektörde ne böyle bir iş ne de marj var. Sektör neredeyse zararına üretim yapıyor. Beyaz yakalı kısmın zam oranının sektörde yüzde 20'yi geçeceğini sanıyorum."

Yayan: Üst kademelerde ücret skalaları altüst oluyor

Türkiye Çelik Üreticileri Derneği Genel Sekreteri Veysel Yayan, ücret artışlarında istikrar oluşturmaya çalışırken ölçülü olmakta fayda olduğunu söyledi. Dikkatsiz şekilde yapılan ve birbirini takip eden zamların istikrar oluşturmada sıkıntı yaratacağını gözden uzak tutmamak gerektiğini belirten Yayan, "Bir iş dünyası temsilcisi olarak genel görüşüm şu ki, şüphesiz bir enflasyon var, enflasyon dışında farklı faktörler de var. Burada asgari ücret belirlenirken TÜFE artı refah payı dışında inisiyatif alınarak kullanılan yöntemler asgari ücret mekanizmasının için boşaltılması gibi bir durum yaratılabilir, dikkat edilmesi gerekiyor" dedi. Çelik sektörünün asgari ücretten çok fazla etkilenmediğini, çünkü ücretlerin asgari ücretin üzerinde olduğunu kaydeden Yayan, "Ama asgari ücretteki son artışlar ücret skalaları arasındaki farkın daralmasına neden olarak dengeleri bozuyor. Üst kademelere çıkınca skalalar altüst oluyor" diye konuştu.

İmalat PMI'da yatay seyir sürüyor

Nisan ayında 50,9'dan 51,5'e yükselen ancak mayısta değişim göstermedi. İmalat **sanayi** satın alma yöneticileri endeksi (PMI) haziranda da bir önceki aya göre değişim kaydetmeyerek 51,5 değerini aldı ve sektörde toparlanmanın sürdüğünü gösterdi. Üretim dördüncü ayda da yükselerek iki yılın zirvesine yaklaştı. **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** için

S&P Global tarafından derlenen imalat PMI, mayısta da 51,5 değerini almıştı. Üretim artışı üst üste dördüncü ayda da yükselerek Temmuz 2021'den bu yana görülen en hızlı seviyede gerçekleşti. Mart ayında 50,9 olan manşet PMI, nisanda 51,5'e yükselmiş; mayıs ayında da değişim göstermeyerek 51,5 düzeyinde kalmıştı. (Haber Merkezi)

İSO Türkiye İmalat PMI 51,5 oldu

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), haziranda değişim göstermeyerek 51,5 düzeyinde kaldı. Eğilim olarak dördüncü aya ulaşan büyüme, aynı zamanda Temmuz 2021'den bu yana en yüksek hızda ölçüldü

İSO Türkiye İmalat PMI anketinin Haziran 2023 dönemi sonuçları açıklandı.

Eşik değer olan 50,0'in üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, manşet PMI haziranda üst üste üçüncü ay 51,5 düzeyinde gerçekleşerek imalat sektöründe ilimli iyileşmenin sürdürülüne işaret etti. Böylece faaliyet koşulları son 6 ay boyunca güçlendi.

Son ankette öne çıkan olumlu gelişme, imalat **sanayi** üretiminin güçlü bir şekilde artması ve bu artışın önceki aya göre hızlanması oldu. Eğilim olarak dördüncü aya ulaşan büyüme, aynı zamanda Temmuz 2021'den bu yana en yüksek hızda ölçüldü. Firmalar, talepteki iyileşmenin yanı sıra depremden sonra devam eden toparlanmanın ve seçim döneminin ardından ekonomik aktivitedeki canlanmanın da ürettiği artışta etkili olduğunu belirtti.

Yeni siparişler üst üste dördüncü ay artmakla birlikte hazirandaki artış ilimli seyretti ve mevcut genişleme döneminin en düşük oranında kaydedildi. Anket katılımcıları, liradaki değer kayıplarının söz konusu yavaşlamada kısmen etkili olduğuna işaret etti.

Girdi maliyetleri ve nihai ürün fiyatlarında önceki aylarda yavaşlayan artışlar, haziran ayında döviz kurunda yaşanan dalgalanmaların etkisiyle yeniden ivme kazandı. Girdi fiyatlarında bir yıla yakın dönemin en hızlı artışı gerçekleşirken, nihai ürün fiyatları şubat ayından bu yana en yüksek oranda arttı.

Öte yandan, tedarikçilerin yüksek girdi talebine yanıt vermekte zorlanması nedeniyle tedarikçilerin teslimat süreleri belirgin şekilde uzadı. Buna bağlı olarak firmaların mevcut stoklarını kullanması ise girdi stoklarının azalmasına yol açtı.

Üretimdeki iyileşmeyle beraber istihdam da üst üste ikinci ay arttı. Söz konusu artış, ilimli düzeyde olmakla birlikte mayıs ayına göre "hafif" daha yüksek oranda kaydedildi. Buna rağmen birikmiş işler son 3 ayda ikinci kez artış gösterdi.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI haziran ayı raporuna göre, geçen ay

liradaki değer kaybı nedeniyle enflasyonist baskılar imalat **sanayi** genelinde güçlendi. Yeni siparişlerin takip edilen 10 sektörden sadece 3'ünde artması, artan enflasyonist baskıların bazı sektörlerde talebi de etkilediğine işaret etti.

Başta makine ve metal ürünleri olmak üzere bazı sektörler güçlü üretim artışları gerçekleştirdi. Toplam 4 sektörde üretim genişlerken, kara ve deniz taşıtlarında ise mayıs ayına göre yatay seyir izlendi. Böylece takip edilen sektörlerin yarısında üretim yavaşlama kaydedildi. Haziranda üretimini artıran sektörlerden biri hariç, tümünde yeni siparişlerde iyileşme oldu. Bu eğilimin tek istisnası, siparişlerin hafif yavaşladığı tekstil ürünleri oldu. Yeni siparişlerde en hızlı artış gıda ürünlerinde, en belirgin yavaşlama ise giyim ve deri ürünleri sektöründe gerçekleşti. Toplam yeni siparişlerdeki görünüm yeni ihracat siparişlerine kıyasla daha pozitif seyretti.

Dış talep koşullarındaki zayıflıklara bağlı olarak, takip edilen 10 sektörden sadece ikisi ihracatta büyüdü. Sektörlerin genelinde girdi maliyetleri enflasyonu artışı kaydedti. Enflasyonda en belirgin hızlanma kimyasal, plastik ve kauçuk sektöründe gerçekleşirken, maliyetlerde en sert yükseliş ise makine ve metal ürünlerinde kaydedildi. Makine ve metal ürünleri, ikinci çeyrek sonunda satış fiyatlarının da en hızlı arttığı sektör oldu. Girdi maliyetlerindeki gelişmelerin yansımaları olarak nihai ürün fiyatları enflasyonu da genelle yayılı bir şekilde yükseldi. Satış fiyatlarındaki en yavaş artış metali olmayan mineral ürünlerde ölçüldü.

Takip edilen sektörlerin yarısında istihdam artışı görülürken, en güçlü artış kimyasal, plastik ve kauçuk ürünlerinde oldu. İstihdam düzeyini en yüksek oranda azaltan sektör ise yeni siparişlerin yavaşlama kaydedtiği giyim ve deri ürünleri oldu. Satın alma faaliyetleri, sektörler arasında değişken eğilimler sergiledi.

Girdi alımları, takip edilen 10 sektörün yarısında hızlanırken, diğer yarısında ivme kaybetti. Tedarikçilerin teslim süreleri ise sektörlerin çoğunluğunda artış gös-

terdi. Teslimatlarda en uzun gecikmeler makine ve metal ürünlerinde gözlemlendi.

"İmalat **sanayi** üretimi güçlü bir performans sergiledi"

Açıklamada görüşlerine yer verilen S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları kaydetti:

"Haziranda imalat **sanayi** üretimi güçlü bir performans sergiledi ve talep koşullarında devam eden iyileşmeye bağlı olarak sektör genelinde yılın ilk yarısı büyük ölçüde olumlu bir görünümle tamamlandı. Öte yandan, liradaki değer kayıpları, hem yeni siparişlerdeki artışı sınırlaması hem de enflasyonist baskılarda son dönemde gözlenen gevsemeyi durdurması bakımından firmalar için zorlayıcı bir faktör oldu. Görece pozitif bir gelişme ise imalatçıların istihdam düzeyini ve satın alma faaliyetlerini genişletmeye devam etmesiydi. Bu durum, imalatçıların yılın ikinci yarısına yönelik beklentilerinde iyimserliği koruduklarına işaret ediyor." (AA)